

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Quæstiones, Qvæ Dispvatæ Dicvntvr, & Quæstiones
Quodlibetales, siue Placitorum eiusdem S. Thomæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

Vtrum potentia generandi sub omnipotentia comprehendatur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72780](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72780)

AD TERTIUM dicendum, qd imago assimilatur ei cuius est imago quantum ad speciem, non quantum ad relationem. Non enim oportet qd si imago est ab aliquo, qd eius est imago, sit ab alio: quia nec similitudo proprie secundum relationem attenditur, sed secundum formam.

AD QUARTUM dicendum, qd sicut filius assimilatur patri in natura divina, non in proprietate personalis, ita & assimilatur ei in actione, qd concomitatur naturae, sine concomitantia proprietatis praedictae. Talis autem actio non est generatio, unde ratio non sequitur.

AD QUINTUM dicendum, quod licet potentia generativa patris non exhaustiatur, neque minuat per generationem filii, tamen eius infinitatem adaequat filius, qui est intellectus infinitus, non autem creatura finita, unde non est simile.

AD SEPTIMUM dicendum, qd in ratione ducente ad inconueniens, non oportet qd sola inconuenientis vitatio sit causa remouende positionis, ex qua inconueniens sequitur, sed etiam cause manifestationis inconuenientis, unde non oportet qd propter hoc solum non sint plures filii in diuinis, ne sit generatio in finita.

AD SEPTIMUM dicendum, qd spiritus sanctus procedit per modum amoris. Amor autem non significat ut aliquid figuratum vel specificatum specie amatis, vel amati, sicut verbum significat specie dicentis, & eius quod dicitur habens. Et ideo, cum filius procedat per modum verbi, ex ipsa ratione suae processionis habet, ut procedat in similem speciem generantis, & sic quod sit filius, & eius processio generatio dicatur. Non autem spiritus sanctus hoc habet ratione suae processionis, sed magis ex proprietate diuinae naturae, quia in Deo non potest esse aliquid, quod non sit Deus. Et sic ipse amor diuinus Deus est: in quantum quidem diuinus, non in quantum amor.

AD OCTAVUM dicendum, qd hoc verbum dicere, potest accipi dupliciter, stricte & large: stricte accipiendo dicere, idem est quod verbum se emittere, & sic est notionale, & conuenit tantum patri: & sic accipit dicere Augustinus, unde ponit in principio: de Trinitate, quod solus pater dicit se. Alio modo potest accipi communiter: prout dicere, idem est quod intelligere. Et sic essentialiter. Et hoc modo Anselmus accipit in monologio, ubi dicit, quod pater & filius & spiritus sanctus dicunt se.

AD NONUM dicendum, qd sicut generare soli patri conuenit in diuinis, ita & concipere, unde solus pater suam similitudinem concipit in intellectu, quamuis filius & spiritus sanctus intelligant, quia in intelligendo nulla relatio exprimitur, nisi forte secundum modum intelligendi tantum: sed in generando & in concipiendo exprimitur realis origo.

AD X. dicendum, quod ratio illa recte procedit de actione quae consequitur naturam absolute sine aliquo respectu ad proprietatem: talis autem non est generatio, unde ratio non sequitur.

AD XI. dicendum, qd in diuinis non potest esse nisi spiritalis processio, quae quidem est solum secundum intellectum & voluntatem. Et ideo non potest a spiritu sancto alia persona diuina procedere, quia ipse procedit per modum voluntatis ut amor, filius per modum intellectus ut verbum.

AD XII. dicendum, qd proprietates personales oportet ut sit incommunicabilis, ut supra dictum est, unde in ea consortium fieri, non requirit iocunditas.

AD XIII. dicendum, quod illa similitudo, non

oportet qd teneat quantum ad omnia. AD XIIII. dicendum, qd sicut paternitas in patre, & filiatione in filio, sunt una essentia, ita & sunt una dignitas, una bonitas.

AD XV. dicendum, qd cum di potentia generandi, hoc gerundium generandi, tripliciter potest accipi. Vno modo prout est gerundium uerbi actiui: & sic ille habet potentiam generandi, qui habet potentiam ad hoc quod generet. Alio modo prout gerundium est uerbi passiuu: & sic ille habet generandi potentiam, qui habet potentiam ad hoc ut generetur. Tertio modo prout est gerundium uerbi imperfecti: & sic di ille habere potentiam generandi, qui habet potentiam illam, qua ab alio generatur. Primo ergo modo, potentia generandi non conuenit filio, sed. 2. & 3. unde ratio non sequitur.

AD XVI. dicendum, qd sicut potentia generandi sub omnipotentia comprehendatur.

AD XVII. quoniam, utrum potentia generandi sub omnipotentia comprehendatur. Et videtur quod non: Omnipotentia enim conuenit filio, secundum illud symbolum, Omnipotens pater, omnipotens filius, omnipotens Spiritus sanctus, non autem conuenit ei potentia generandi: ergo sub omnipotentia non comprehenditur.

¶ 1. Prater. Augustinus dicit, quod Deus dicitur omnipotens, quia potest omnia quae uult: sed quo uideretur, quod potentia illa ad omnipotentiam pertinet, quae a uoluntate imperatur. Potentia autem generandi non est huiusmodi: quia pater non genuit filium uoluntate, ut supra habitum est, ergo potentia generandi ad omnipotentiam non pertinet.

¶ 2. Prater. Omnipotentia Deo attribuitur, in quantum eius omnipotentia: ad omnia quae sunt in se possibilia se extendit: sed generatio filii uel ipse filius, non est de possibili, sed de necessarii, ergo potentia generandi sub omnipotentia non comprehenditur.

¶ 3. Prater. Quod conuenit pluribus communiter, conuenit eis secundum aliquid eis commune, sicut habere tres, aequaliter & gradato, secundum hoc quod triangulus sunt, ergo quod conuenit alicui soli, conuenit ei secundum hoc quod sibi est proprium. Omnipotentia autem non est propria patris. Cum ergo potentia generandi soli patri conueniat in diuinis, non conuenit ei in quantum est omnipotens, & ita ad omnipotentiam non pertinet.

¶ 4. Prater. Sicut est una essentia patris & filii, ita & una omnipotentia: sed ad omnipotentiam filii non reduciunt posse generare, ergo nec ad omnipotentiam patris. Et sic nullo modo potentia generandi ad omnipotentiam pertinet.

¶ 5. Prater. Ea quae non sunt unitus rationis, sub una distributione non cadunt. Non enim cum dicitur omnis canis, distributio sumitur pro latrabilibus & celestibus. Sed generatio filii, & productio aliorum, quae omnipotentia subiacent, non sunt unitus rationis: ergo, cum dicitur, Deus est omnipotens, non includitur ibi potentia generandi.

¶ 6. Prater. Illud, ad quod omnipotentia se extendit, est omnipotentia subiectum, sed in diuinis nihil est subiectum, ut Hieronymus dicit: ergo nec generatio filii, nec filius omnipotentia subditur, & sic idem quod prius.

¶ 8 Prater.

Lib. 7. non
paul a prin
cipio. 10. 3.
cap. 60.

In cor. art.

Enchirid.
Ca. 96. 10.
Pr.
27.
8.
1.
2.
6.

Dionysius
4. 2. 10.
med. 1.
3. 4. 10.

Lib. 1. c. 6. 18. & preced.

¶ 8 Præt. Secundum Philosophum 5. Phis. relatio non pot esse terminus motus per se, & per consequens nec actionis, & ita nec potentia obiectum, que dicitur respectu actionis. Sed generatio & filius in diuinis relatiue dicuntur: ergo Dei potentia ad ea se non extendit. Et sic posse generare non includitur in omnipotentia.

Lib. 3. c. 7. in fine & c. 8. & 23. a medio.

SED CONTRA est quod Aug. dicit contra Maximum. Si pater non potest generare filium sibi æqualem, ubi est eius omnipotentia ergo omnipotentia ad generationem se extendit.

¶ 2 Præt. Omnipotentia in Deo dicitur non solum respectu actuum exteriorum vt creare, gubernare, & huiusmodi, q ad effectus exteriori terminari significantur, sed etiã respectu actuum interiorum vt intelligere & velle. Si quis enim Deum non posse intelligere diceret eius omnipotentia derogaret. sed filius procedit vt verbum per actum intellectus: ergo respectu generationis filii, omnipotentia Dei intelligitur.

¶ 3 Præt. Maius est generare filium quam creare celum & terrã: sed posse creare celum & terrã est omnipotentia: ergo multo magis posse filium generare.

¶ 4 Præt. In quolibet genere est vnum principium, ad quod omnia, que sunt illius generis reducuntur: in genere autem potentiarum principium est omnipotentia: ergo omnis potentia ad omnipotentiam reducitur: ergo & potentia generandi vel continetur sub omnipotentia, vel in genere potentiarum erunt duo principia, quod est impossibile.

Prima p. q. 274. art. 3. & q. 30. art. 1. 2. & hic in 6. articulo.

RESPON. Dicendum, q potentia generandi pertinet ad omnipotentiam patris, non autem ad omnipotentiam simpliciter. quod sic pater. Cum enim potentia in essentia radicari intelligatur, & sit principium actionis, oportet idem esse iudicium de potentia & actione, quod est de essentia. In essentia autem diuina hoc considerandum est, q propter eius summã simpliciter, quicquid est in Deo est diuina essentia: vnde & ipsa relationes, quibus personæ ad inuicem distinguuntur, sunt ipsa diuina essentia fm rem. Et quãuis vna & eadẽ essentia sit cõmunis tribus personis, non tñ relatio vnus persona: cõis est tribus, propter oppositionem relationum ad inuicem. Ipsa enim paternitas est diuina essentia, nec tamẽ paternitas filio inest propter oppositionem paternitatis & filiationis: vnde potest dici, q paternitas est diuina essentia prout est in patre, non prout est in filio. Non. n. eodẽ modo est in patre & filio, sed in filio vt ab altero accepta, in patre autem non. Nec tamẽ sequitur, q quãuis paternitatem filius nõ habeat, quam pater habet, aliquid habeat pater, quod non habet filius. Nã ipsa relatio secundum rationem sui generis, inquantum est relatio, nõ habet quod sit aliquid, sed solum q sit ad aliquid. Quod sit vero aliquid secundum rem, habet ex illa parte, qua inest, vel vt idem secundum rem, vt in diuinis, vel vt habens causam in subiecto, sicut in creaturis vnde cum id quod est absolutum, communiter sit in patre & filio, non distinguuntur secundum aliquid, sed secundum ad aliquid tantum. vnde non potest dici quod aliquid habet pater quod non habet filius, sed q aliquid secundum vnum respectum conuenit patri, & secundum alium aliquid filio. Similiter ergo dicendum est de actione & potentia. Nã generatio significat actionem cum aliquo respectu: & potentia generandi significat potetiam cum respectu, vnde ipsa generatio est Dei actio, sed prout est patris tantum: & similiter ipsa potentia generandi est Dei

oipotencia, sed prout est patris tantum. Nec tñ sequitur q aliquid possit pater, quod nõ possit filius. Sed oia quacumq; pot pater, potest filius. quãuis generare nõ possit. Nam generare ad aliquid dicitur.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod posse generare, ad omnipotentiam pertinet, sed non prout est in filio, ut dictum est.

AD SECUNDVM dicendum, q Aug. nõ intendit ostendere totã rõnẽ oipotencia in verbis illis, sed quoddam oipotencia signum. Nec loquitur de omnipotentia nisi secundum quod ad creaturas se extendit.

AD TERTIVM dicendum, q possibile, ad quod oipotencia se extendit, non est accipiendum solum pro contingenti: quia & necessaria sunt per diuinã potentia ad esse producta. Et sic nihil prohibet generationẽ filii computari inter possibilia diuinæ potentia.

AD QVARTVM dicendum, q licet oipotencia absolute considerata non sit propria patris, tan. e. prout cointelligitur ei determinatus modus existendi, siue determinata relatio, propria fit patri. Sicut hoc quod dicitur Deus pater, patri proprium est: quãuis Deus sit tribus commune.

AD QVINTVM dicendum, q sicut una & eadem est essentia trium personarum, non tñ sub eadem relatione, uel secundum eundem modum existendi est in tribus personis, ita est & de omnipotentia.

AD SEXTVM dicendum q generatio filii & productio creaturarum non sunt vnus rationis secundum vnioactionem, sed secundum analogiam tantum. Dicit enim Basilius, q accipere, filius habet cõe cũ omni creatura, & ratione huius dicitur primogenitus omnis creaturæ. Col. 1. Et hac ratione potest eius generatio productionibus creaturæ communicari sub una distributione.

AD SEPTIMVM dicendum, q generatio filii est subiecta omnipotentia non hoc modo, quo subiectum inferioritatem designat, sed hoc modo quo designat solummodo potentia obiectum.

AD OCTAVM dicendum, quod generatio filii significat relationem per modum actionis, & filius per modum hypostasis subsistentis. Et ideo nihil prohibet quin respectu horum omnipotentia dicatur. Alia vero rationes non concludunt, nisi quod posse generare, ad omnipotentiam patris pertineat.

ARTICVLVS VI.

Vtrum potentia generandi & potentia creandi sint idem.

SEXTO quaeritur, vtrum potentia generandi & potentia creandi sint idem. Et videtur quod non.

Generatio enim est operatio uel opus naturæ, sicut Damasc. dicit. Creatio vero, est opus voluntatis, ut patet per Hila. in libro de syno. sed voluntas & natura non sunt idem principium, sed ex opposito diuiduntur, ut patet secundo. Phis. ergo potentia generandi, & potentia creandi non sunt idem.

¶ 2 Præt. Potentiæ distinguuntur per actus, ut habetur secundo de anima. Sed generatio & creatio sunt actus multum differentes: ergo & potentia generandi, & potentia creandi non sunt una potentia.

¶ 3 Præt. Minor unitas est corum, que in aliquo vnioantur, q eorum, que habent idem esse: sed potetia generandi & potentia creandi in nullo vnioantur, sicut nec generatio nec creatio, nec filius & creatura: ergo potentia generandi & potetia creandi

Quaest. dist. S. Thomæ. B 3 non

In corp. art.

B. 1035

Hom. de G. de 15.

L. 1. cap. 17. lib. 1. cap. 8.

2. Phis. com. 45. & 49.

2. de anima com. 33.

Enchirid. ca. 26. m. 103.

Art. 3. in quaest.

Quaest. dist. S. Thomæ.